

# Ooit was de uitvaartbranche een wat saaie, doodse bedrijfstak. Inmiddels is het beroep van uitvaartverzorger populair. Vooral vrouwen voelen zich tot de branche aangetrokken.

**Ze werkte als tourbegeleider van theatergezelschappen, maar merkte na zeven jaar dat ze daar geen voldoening meer uit haalde. Marije Huneman (39) van Hemelen Uitvaartverzorging: "Ik wilde iets anders. Mijn eerste plan was een evenementenbureau voor geboortefeest tot uitvaart. Maar dat was in mijn eentje niet helemaal haalbaar."**

Het werd uiteindelijk een uitvaartonderneming. Ze had al vaker met die gedachte gespeeld. "Ik maakte een aantal keer het overlijden van vrij jonge mensen mee en had dat afscheid graag willen organiseren. Eén keer zei ik, meer als grap, tegen een zieke

vriend die zou komen te overlijden: als ik je uitvaart moet organiseren, hoor ik het wel. Daar hebben we toen nog erg om gelachen. Maar eigenlijk meende ik het."

Huneman volgde de uitvaartopleiding Stivu (nu Docendo) en was er meteen van overtuigd dat ze de juiste keuze had gemaakt. Geestdriftig: "Het was alsof ik thuiskwam. Dit klopt, voelde ik. Geen diepzinnige reden, gewoon een gevoel. Ik wil graag iets voor een ander betekenen. Doordat ik veel in de horeca heb gewerkt, ben ik gewend om met verschillende mensen om te gaan en voel ik goed aan wat ze willen. Ook kan ik er veel

creativiteit in kwijt. Zo kwamen mijn vorige banen allemaal samen in dit vak."

Huneman praat met het enthousiasme van een pas begonnen horecaondernemer waardoor je af en toe haast zou vergeten dat zij in de uitvaartbranche werkt. Soms zijn mensen verrast als ze vertelt wat voor werk ze doet. "Maar je bent zo vrolijk, zeggen ze dan. Tuurlijk, dat ben ik ook. Ik ben maar een normaal mens. Maar er blijven ook altijd wat mensen die met een boog om me heen lopen alsof ik de dood in eigen persoon ben."

Huneman werkte eerst in dienst bij een kleine uitvaartonderneming om het vak te



Hester Hobbelink



Daan Bartels



Michèle Verburgt



Marje Huneman

leren en begon daarna voor zichzelf. "Ik kwam erachter dat ik het liever op mijn eigen creatieve manier doe. Niet zoals het hoort; dat weet ik niet en wil ik ook niet weten. Ik doe het zoals de nabestaanden willen en neem daar de tijd voor." Voor de verzorging van de overledene zet Huneman andere mensen in. "Dat werk is fysiek vrij zwaar, en laat ik liever aan ervaren verzorgers over. Ook rouwvervoer huur ik in." Zelf is ze er voor de begeleiding van de nabestaanden. "Het geeft me veel voldoening als zij zich op een ontspannen manier kunnen richten op het afscheid."

### Broodwinning

Een rondje op Google leert dat Huneman lang niet de enige is. Het aantal uitvaartondernemers groeit, en dan zijn er ook nog talloze initiatieven die werk rondom de dood verschaffen: mensen die begrafenisspeeches in opdracht maken, levensverhalen optekenen, als rouwclown de boel een beetje komen opvrolijken, kisten beschilderen of een kleed naaien van de kleren van de overledene.

"Veel mensen denken bij nieuwe trends aan opvallende dingen als uitvaartdansers, maar wat je veel meer ziet is het persoonlijke aspect, handgemaakte kistjes en dat soort dingen," vertelt Peter van Schaik, beheerder van websites op het gebied van uitvaart, waaronder uitvaart.nl. Hij spreekt met de luide, rappe achteloosheid van iemand die dagelijks met deze materie bezig is.

Wie niet eerder had stilgestaan bij de mogelijkheid van een rouwdanseres op zijn begrafenis en zich sowieso maar mondjesmaat bezighoudt met de dood, neemt die informatie wellicht wat beduusd tot zich. Toch hangt rondom de uitvaartbranche steeds minder een sfeer van zwarte kraaien en hoge hoeden en is de bedrijfstak allang niet meer alleen voorbehouden aan kalme, duifgrijze heren met een geplastificeerd kistenboek op schoot: "Wenst u liever eiken of mahonie?"

Dat steeds meer mensen hun broodwinning in de uitvaartbranche zoeken, vooral jongeren en vrouwen, komt volgens Van Schaik omdat de vestigingsvereisten voor het

beroep van uitvaartondernemer sinds 2008 zijn afgeschaft. "Iedereen met een telefoon of laptop kan in principe beginnen. Bovendien is het een lucratieve business." En omdat de grote groep babyboomers ook het eeuwige leven niet heeft, zal er voorlopig genoeg werk te doen zijn. Vooral het aantal eenpitters neemt toe. "Het gaat enerzijds om mensen die het een interessant vak vinden en graag iets voor anderen willen betekenen. Anderzijds zie je werknemers die ontslagen zijn en iets in een andere sector zoeken. En dan heb je nog mensen uit de uitvaartbranche die ontslagen zijn en voor zichzelf beginnen."

Die ontslagen komen ironisch genoeg weer voort uit het feit dat traditionele familiebedrijven en grote ondernemingen als naturaverzekeraars het moeilijker krijgen door de nieuwe ontwikkelingen: "Als al die zzp'ers één of twee uitvaarten per maand doen van vrienden, bekenden en de buurman, leidt dat toch tot inkomstenderving van de bestaande uitvaartondernemingen en familiebedrijven. Zeker als er tien zzp'ers in je buurt zitten," verklaart Van Schaik.

Ook Michèle Verburgt (45) van Passend Afscheid swichtte van carrière. Al benadrukt ze dat zij niet zo iemand was die van haar loopbaancoach te horen kreeg dat ze zo goed kon organiseren en zo leuk met mensen was en dus maar uitvaartbegeleider moest worden. Integendeel. Ze koos heel bewust voor het vak en was van jongs af aan al met de dood bezig. "Niet op een enge manier, maar uit interesse. Ik vroeg me vaak af waarom de één wel oud wordt en de ander niet. Op twaalfjarige leeftijd had ik een donorcodicil."

Een docent op een opleiding voor industriële vormgeving stond ooit met gefronste wenkbrauwen te kijken toen ze bezig was een sierurn te ontwerpen. "Het is natuurlijk ook niet echt sexy om een urn te ontwerpen," lacht Verburgt. Toch kwam het er pas tweeënhalve jaar geleden van om echt uitvaartondernemer te worden. "Dit is geen beroep dat je kiest als je klaar bent met de middelbare school. Althans: ik niet. Pas toen ik ouder was, merkte ik dat dit bij mij paste."

Voor Verburgt was meteen duidelijk dat

zij niet in het keurslijf van een grote onderneming wilde werken. Eerst bij een bedrijf in dienst gaan, de kunst afkijken en dan vertrekken, is niet haar stijl. "Ik wil niet zeggen dat je dan je eigen doodvonnis tekent, maar het is toch wel *not done*." Ze begon meteen voor zichzelf. Ook haar man werkt in het bedrijf, als chauffeur van de rouwwagen en ontwerper van de rouwkaarten. "We doen alles zelf, van overledeneverzorging tot vervoer. Een eigen rouwauto heeft bijna geen enkele éénpitter. Je hebt ook vrouwen met alleen een telefoon die alles inhuren. Die zijn meer aannemer. Ik ben écht uitvaartverzorgster."

Verburgt besteedt ook veel tijd aan de verzorging van de overledene. "Pas heb ik een meneer helemaal 'gerestaureerd' na een zelfmoord. Ik wil de dochter recht in de ogen kunnen kijken en zeggen: daar zat de wond. Dat kan niet als ik er zelf niet bij was." Het maakt het werk wel intensief. Zoals laatst toen ze worstelde met een prothesebeen. "De familie wilde het been aanvankelijk in de kist doen, maar ik heb respect voor het milieu en had er moeite mee om die plastic prothese te begraven of cremen. Uiteraard wilde ik ook graag de wens van de familie respecteren. Ineens vond ik de oplossing: het been een tweede leven geven."

Verwoed begon Verburgt te googelen en vond toen de stichting Tweede Kans Hulpmiddelen. "Het been is verscheept naar Kenia en heeft daar nu een tweede leven. Dit paste helemaal bij die man. De familie was er blij mee en er werd iets goeds mee gedaan. Zo iets geeft me veel voldoening."

Hester Hobbelinek (35) van Hier en Hierna werkte als communicatiemedewerker en begon vijf jaar geleden aan een nieuwe carrière in de uitvaartbranche. "Ik zocht meer diepgang in mijn werk. Organiseren doe ik graag en ik heb iets met ceremonies en rituelen." Hobbelinek solliciteerde bij een grote uitvaartonderneming en werd aangenoemen. Daar kreeg ze een interne opleiding, van verzorging tot begeleiding. Tweeënhalve jaar later besloot ze voor zichzelf te beginnen. "Ik zocht naar een persoonlijker aanpak en wilde meer tijd aan de nabestaanden kun-

'Ik vraag me vaak af waarom de één wel oud wordt en de ander niet'

## DE DOOD LEEFT

### FEITEN EN CIJFERS

In Amsterdam zijn volgens de Kamer van Koophandel 81 uitvaartondernemingen actief. Cijfers over het aantal éénmanszaken zijn lastig te achterhalen, omdat die niet door een branchevereniging worden bijgehouden. Om wildgroei te voorkomen, ontstaan steeds meer initiatieven die enerzijds de consumenten dienen te beschermen en anderzijds drempels moeten opwerpen voor nieuwe toetreders. Het Keurmerk Uitvaartzorg is daar een voorbeeld van. Andere plannen zijn het verplicht stellen van een vakdiploma en het bijhouden van een register van uitvaartondernemers.

nen besteden. In de week voor de uitvaart ga ik elke dag naar de familie als zij dat op prijs stellen."

Ook heeft ze nu meer vrijheid. "Bij een grote onderneming is dat wat moeilijker omdat zij te maken hebben met standaardprocedures en regels. Dat is goed, want veel mensen willen het graag volgens dat vaste stramen. Maar ik vind tegelijkertijd dat alles moet kunnen zolang het binnen de wet valt en veilig is. Sommige wensen zijn heel persoonlijk of afwijkend en die wil ik kunnen realiseren. Het belangrijkste is dat ik de nabestaanden met een goed gevoel kan laten terugkijken op de uitvaart."

Je zult Hobbelinek niet zien aankomen met dikke boeken vol kisten. "Die vind ik niet eigentijds. Je kunt wel vijftig kisten laten zien, maar dan wordt kiezen lastig. Ik gebruik daarom een kistenboekje dat ik zelf heb sa-

mengesteld en waarin een selectie van verschillende stijlen te vinden is. Twee jaar geleden heb ik ook samen met Stadshout de Amsterdamse Kist opgericht, speciaal voor Amsterdammers."

Mensen die haar kennen, vinden dat het beroep goed bij haar past, anderen hebben vaak nog de associatie met het sombere en het zware. "Ik ervaar dat niet zo. Ik ben niet alleen maar met overleden mensen bezig, maar vooral met de nabestaanden. Zij hebben diepe emoties waar ik nauw bij betrokken ben. Dat maakt het werk juist levendig."

### Romanticus

Je zou **Daan Bartels** (38) met een gerust hart aan je doodsbed toelaten. Een mooie jongen is het. Kenner van het repertoire van Ramses Shaffy en Wim Sonneveld ook nog eens. Maar je zou ook kunnen denken: was wat léuks gaan doen, jongen. Alleen een goede verstaander bespeurt in zijn muziekmaak zijn hang naar nostalgie, de weemoed van een romanticus die de dood niet schuwt. Bartels volgde de pabo, werkte bij Greenpeace en maakte voor Radio 2 een programma over het Nederlandstalige lied. Sinds kort volgt hij een uitvaartopleiding bij Vitaedis.

Gezien zijn verleden is dat niet zo'n vreemde stap, vindt hij. "Sommige mensen maken op hun twintigste voor het eerst mee dat hun opa of oma overlijdt. Ik heb tussen mijn vijfde en vijftiende elk jaar een uitvaart in de familie meegemaakt en ben niet zo bang voor de dood. Hoe verdrietig ook, afscheid nemen hoort bij het leven." Toen de vader van een goede vriend overleed, verzorgde Bartels de uitvaartplechtigheid. Vanaf dat moment ontdekte hij dat het vak hem aanstond. "Het leek me mooi op deze manier iets voor mensen te kunnen betekenen. Tijdens mijn opleiding merk ik dat het vak veel breder is. Ik kan bijvoorbeeld ook ritueelbegeleider worden."

Bartels begon zonder enige kennis of ervaring aan de opleiding en is inmiddels begonnen met het opbouwen van een netwerk. "Zo heb ik een snuffelstage bij begraafplaats Zorgvlied gepland en maakte ik een afspraak met de beheerder van het mortuarium in het OLVG. Het vak gaat nu steeds meer leven." Zijn romantische beeld van het beroep moest hij wel wat bijstellen. "Ik ging naar de opleiding met het idee om mensen te helpen en veel aandacht te geven, maar of daar in de praktijk ruimte voor is, is maar de vraag. Soms bezoekt een uitvaartbegeleider meerdere families op een dag. Je komt dan wel in de realiteit van het vak terecht. Ik beseft ineens: shit, dit is echt werk." ■

### ADVERTENTIE

NEDERLANDSE  
**BACH**  
VERENIGING

SEIZOEN  
2014 - 2015  
KOM DICHTER  
BIJ BACH

ONZE NIEUWE BROCHURE IS UIT!  
BESTEL NU UW ABONNEMENT  
EN LOSSE KAARTEN VOOR AMSTERDAM  
[BACHVERENIGING.NL](http://BACHVERENIGING.NL)